

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO IIaPGW DLA OBSZARU DORZECZA ŁĄBY

Załącznik E.2. Pisemne podsumowanie do IIaPGW dla obszaru dorzecza Łąby

1 Wprowadzenie

Plan gospodarowania wodami jako dokument w dziedzinie gospodarki wodnej wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym mogących powodować znaczące oddziaływania na obszary Natura 2000, podlega obowiązkowi poddania go strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (dalej SOOŚ).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy ooś, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, w tym projektu IIaPGW, obejmuje w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

W myśl art. 55 ustawy ooś, przed przyjęciem przez organ administracji dokumentu strategicznego bierze on pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów biorących udział w postępowaniu w sprawie SOOŚ oraz uwagi i wnioski zgłoszone w ramach konsultacji społecznych.

Do przyjętego dokumentu załącza się:

- uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,
- pisemne podsumowanie zawierające: uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów administracji uczestniczących w SOOŚ, zgłoszone uwagi i wnioski, wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko (jeżeli było przeprowadzone) oraz propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest pisemne podsumowanie do IIaPGW dla obszaru dorzecza Łąby (dalej Pisemne podsumowanie).

Organ opracowujący projekt IIaPGW – PGW WP - przekazuje przyjęty dokument wraz z Pisemnym podsumowaniem, organom, które brały udział w SOOŚ: Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, Dolnośląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu we Wrocławiu (art. 55 ust. 4 ustawy ooś).

Na podstawie art. 55 ust. 5 ustawy ooś organ opracowujący projekt IIaPGW - PGW WP - jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami przedstawionymi w Pisemnym podsumowaniu.

2 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

W prognozie oddziaływania na środowisko projektu IIaPGW przeanalizowano działania określone w projekcie IIaPGW, przeprowadzono ocenę ich wpływu na środowisko i nie stwierdzono możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań, ponieważ są one ukierunkowane na ochronę wód i środowiska jako całości. W związku z powyższym nie stwierdzono konieczności lub zasadności doboru rozwiązań alternatywnych na poziomie katalogu działań krajowych, katalogu działań dla poszczególnych kategorii wód oraz na poziomie zestawów działań przypisanych poszczególnym jcw. W wyniku zgłoszonych uwag i wniosków dotyczących m.in. rozwiązań alternatywnych (wariantowania) ponownie przeanalizowano w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko te zagadnienia i nie stwierdzono konieczności wskazywania rozwiązań alternatywnych.

3 Informacja, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

IIaPGW dla obszaru dorzecza Łaby, w tym w szczególności w zakresie celów, obszarów interwencji, kategorii i typów działań ujętych w zestawach działań odnosi się do poszanowania i ochrony środowiska, w tym zdrowia i jakości życia ludzi. Plan ma charakter prośrodowiskowy, zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz zbieżny z celami środowiskowymi wyznaczonymi w dokumentach strategicznych szczebla międzynarodowego, unijnego, krajowego oraz regionalnego. Określa uwarunkowania środowiskowe oraz identyfikuje problemy z zakresu środowiska oraz presje na wody, które są jedną z podstaw do określenia działań jakie będą podejmowane w celu poprawy stanu i jakości wód oraz od wody zależnych.

W toku przeprowadzonych analiz nie zidentyfikowano działań, które na etapie SOOŚ mogłyby zostać ocenione jako stwarzające wysokie prawdopodobieństwo wywołania konfliktów społecznych czy silnego oporu środowisk i organizacji ekologicznych występujących w interesie ochrony obszarów szczególnie cennych przyrodniczo. Zaplanowane działania nie będą wpływały na pogłębienie występujących w środowisku presji, nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na jakikolwiek element środowiska poddawany ocenie w Prognozie, w tym w szczególności na obszary sieci Natura 2000.

Tabela poniżej stanowi podsumowanie wyników analiz.

Projekt „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania”, Nr Projektu: POIS.02.01.00-00-0016/16

Tabela 1 Podsumowanie wyników analiz potencjalnych oddziaływań w przypadku realizacji działań IIaPGW na obszarze dorzecza Łąby dla jcwp RW

Komponent środowiska	Prognozowany wpływ			
	PK	PN	PN/PK	0
Ludzie, w tym jakość życia i zdrowie			x	x
Różnorodność biologiczna, fauna i flora; w tym obszary objęte ochroną	x		x	
Wody powierzchniowe	x			
Wody podziemne	x			x
Zasoby naturalne	x			x
Powietrze				x
Klimat	x		x	
Powierzchnia ziemi, w tym gleby	x		x	x
Krajobraz	x		x	x
Zabytki i dobra materialne				x
SUMA	7	0	5	7

Źródło: opracowanie własne

Tabela 1 Podsumowanie wyników analiz potencjalnych oddziaływań w przypadku realizacji działań IIaPGW na obszarze dorzecza Łąby dla jcwpd

Komponent środowiska	Prognozowany wpływ			
	PK	PN	PN/PK	0
Ludzie, w tym jakość życia i zdrowie	x			
Różnorodność biologiczna, fauna i flora; w tym obszary objęte ochroną	x		x	
Wody powierzchniowe	x			
Wody podziemne	x			
Zasoby naturalne	x			x
Powietrze				x
Klimat	x			
Powierzchnia ziemi, w tym gleby	x			
Krajobraz	x		x	x
Zabytki i dobra materialne				x
SUMA	8	0	2	4

Źródło: opracowanie własne

Prognozowany efekt skumulowany rozumiany jako zgrupowanie działań w obrębie danego terenu ocenia się w Prognozie w kategoriach wpływu generalnie pozytywnego. Zamierzone w projekcie IIaPGW efekty środowiskowe będą niosły ze sobą znaczne korzyści dla środowiska naturalnego, w tym przede wszystkim w zakresie poprawy jakości wód. Rozłożenie w czasie planowanych na jednym obszarze działań o charakterze stricte technicznym pozwoli natomiast skutecznie zniwelować możliwe kumulowanie się negatywnych oddziaływań, związanych z fazą ich realizacji (prace budowlane, przebudowy, rozbudowy).

Nie stwierdzono ryzyka wystąpienia znaczących oddziaływań negatywnych o charakterze transgranicznym.

Wskazane w dokumencie działania z założenia mają doprowadzić do poprawy stanu wód, ich zasobów oraz warunków korzystania z wód, jak również poprawy stanu siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt zależnych od wód. Pośrednio, jako rezultat poprawy stanu wód oraz obszarów chronionych od nich zależnych, spodziewać się należy korzystnego wpływu na jakość życia i zdrowie ludzi, na ochronę a nawet poprawę bioróżnorodności, zachowanie spójności sieci ekologicznej oraz zasobów flory i fauny, na poprawę lokalnych warunków aerosanitarnych i ochronę klimatu oraz uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu, w przypadku działań klimatozależnych. Przewidziane w Planie działania przyczynią się do ochrony zasobów naturalnych, powierzchni ziemi (w tym gleb), poprawy walorów krajobrazowych oraz do zachowania dziedzictwa kulturowego (poprzez m.in. wpływ na ograniczenie wpływu czynników będących przyczyną degradacji obiektów zabytkowych związanych z wodami) oraz generalnie do podniesienia świadomości ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodnej oraz rolnej. Spodziewany korzystny wpływ wdrożenia IIaPGW potęguje wzajemna komplementarność oraz synergiczność działań w nim ujętych.

Dla wzmocnienia wspomnianej synergiczności działań w ramach IIaPGW zaplanowano m.in. działania edukacyjne, ponieważ dla zapewnienia długoterminowych efektów wprowadzanych działań niezbędne jest zapewnienie odpowiedniej edukacji dla korzystających z wód, aby poprzez świadome ich działania unikać i eliminować zagrożenia oraz potencjalne źródła presji. W ramach określonych w IIaPGW działań edukacyjnych i doradczych dla rolników rekomendowane jest uwzględnienie kompleksowo zagadnień dotyczących wpływu nadmiernego nawożenia pól na stan wód.

Plany Gospodarowania Wodami stanowią w krajowej oraz unijnej polityce rozwoju główny dokument planistycznym w zakresie kształtowania stanu zasobów wodnych na obszarze dorzeczy i wyznaczania zasad gospodarowania nimi. Tym samym ważne jest, aby IIaPGW stał się w kolejnym cyklu planistycznym (2022-2027) faktycznym fundamentem działań w zakresie ochrony zasobów wodnych i racjonalnego gospodarowania nimi w Polsce - zgodnego z założeniami RDW, przy jednoczesnym stosowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Wyznaczane w planach zasady gospodarowania wodami powinny być co najmniej zbieżne z zasadami rozwoju zrównoważonego, rozumianego jako forma eksploatacji szeroko rozumianych zasobów przyrody, która pozwala na zaspokojenie obecnych i przyszłych potrzeb społecznych, ale równocześnie nie prowadzi do degradacji środowiska. Rozwój taki polega na powiązaniu rozwoju gospodarczego i wzrostu jakości życia ludności z dobrym stanem środowiska i dążeniem do zachowania środowiska

dla przyszłych pokoleń. Jak wykazały analizy przeprowadzone w ramach Prognozy, IIaPGW wpisuje się w tak zdefiniowaną ideę zrównoważonego rozwoju.

Dobrane na potrzeby realizacji IIaPGW zestawy działań ukierunkowane są na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. Dobór tych działań w każdym cyklu planistycznym poprzedza szereg analiz i prac przygotowawczych ukierunkowanych na określenie pełnego obrazu stanu jcw i postępu w osiąganiu celów środowiskowych. Na bazie tych informacji formułowane są zapisy planów gospodarowania wodami, które służą koordynacji działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody, poprawę ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałanie skutkom suszy. Wyżej wymienione cele łączą w sobie szeroko rozumiany interes społeczny, gospodarczy oraz środowiskowy.

Podsumowując uznaje się, że IIaPGW wyczerpująco definiuje działania jakie zostaną podjęte dla osiągnięcia zakładanych celów środowiskowych wód oraz obszarów chronionych. Przedstawione poniżej rekomendacje mają na celu podkreślenie zagadnień najistotniejszych z punktu widzenia środowiskowych aspektów procesu wdrażania i realizacji postanowień tego dokumentu strategicznego, są to:

Zgodnie z zasadą przezorności zwrócenie szczególnej uwagi na aktywne zaangażowanie organów administracji właściwych do spraw wód i ochrony środowiska w konsultacjach społecznych projektu IIaPGW.

Zadbanie o całościowe i kompleksowe wdrażanie działań zaplanowanych w IIaPGW, tak aby efektywnie przynosiły pozytywne skutki dla stanu i jakości wód (zwrócenie szczególnej uwagi na monitoring postępu realizacji działań).

Zapewnienie podejścia do analiz oraz realizacji IIaPGW zgodnie z zasadą planowania i podejmowania działań „od źródeł do ujścia”, ze szczególnym zwróceniem uwagi na działania podejmowane w jcwp rzecznych. Całościowe i kompleksowe wdrażanie działań, aby efektywnie przynosiły pozytywne skutki dla stanu i jakości wód.

Zwrócenie uwagi na konieczność zapewnienia odpowiedniego stanu budowli piętrzących.

Objęcie kompleksowymi analizami całego cyklu obiegu wody w przemyśle, czyli pobory - zużycie wody - oczyszczanie - zrzut ścieków przemysłowych; oraz odwodnień tam, gdzie są prowadzone (działanie szczególnie istotne dla jcwpd).

Promocja działań ukierunkowanych na wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym.

Bieżąca kontrola i aktywne zapobieganie zagrożeniom wynikającym z katastrof w transporcie lądowym, poważnych awarii przemysłowych, zagrożeń radiacyjnych z elektrowni jądrowych położonych w sąsiedztwie granic naszego kraju. Bieżąca aktualizacja procedur postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnych, kryzysowych itp.

Na etapie realizacji przedsięwzięć (m.in. z zakresu gospodarki ściekowej) uwzględnianie analiz dotyczących odporności infrastruktury i terenów na zmiany klimatu, optymalizacja zadań adaptacji do zmian klimatu, w szczególności związanych z podnoszeniem się poziomu morza i jego skutków dla funkcjonowania strefy na styku lądu i morza, a także zalewaniem najniższej położonych terenów, na których znajduje się zagospodarowanie mogące stanowić zagrożenie dla wód.

4 Informacja, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione opinie właściwych organów

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy ooś, organ opracowujący projekt dokumentu podlegającego SOOŚ, poddał projekt IIaPGW wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy - w przypadku IIaPGW na obszarze dorzecza Łaby – GDOŚ oraz DPWIS.

4.1 Opinia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

PGW WP otrzymało opinię Generalnego Dyrektora Ochrony środowiska pismem znak DOOŚ-TSOOŚ.410.22.2021.BW z dnia 19 listopada 2021 r. W tabeli 3 poniżej zestawiono opinię wraz z informacją w jaki sposób PGW WP opracowujący projekt dokumentu wziął ją pod uwagę przed przyjęciem IIaPGW.

Tabela 3 Opinia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wraz z informacją w jaki sposób została wzięta pod uwagę

l.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
1	W treści projektu IIaPGW nie pojawiają się żadne odniesienia do zestawienia kierunkowych inwestycji w gospodarce wodnej lub związanych z wodami (nienumerowany załącznik o nazwie „Zestawienie inwestycji kierunkowych_dokument towarzyszący”). Charakter tego załącznika nie jest jasny, dlatego niezbędne jest wyjaśnienie czy wykaz ten traktowany będzie jako integralna część IIaPGW lub też przyjmowany wraz z IIaPGW jako zestawienie towarzyszące. Jeżeli w przedmiotowym załączniku znajdują się przedsięwzięcia planowane do realizacji na terenie dorzecza łąby to w prognozie konieczne jest przedstawienie oceny oddziaływania tych inwestycji na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 oraz cele założone do osiągnięcia dla jednolitych części wód.	Wyjaśnienie	Zestawienie inwestycji kierunkowych stanowi zestawienie informacji o inwestycjach planowanych w obszarze gospodarki wodnej pełniąc rolę wyłącznie materiału dodatkowego, informacyjnego. Nie jest bezpośrednim elementem IIaPGW zgodnie z zakresem określonym w z ustawie Prawo wodne i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 października 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Zestawienie inwestycji kierunkowych jest dokumentem wtórnym przywołującym inwestycje wskazane w Programie Planowanych Inwestycji (PPI) i aPZRP wraz z informacjami zawartymi w tych dokumentach. Projekt IIaPGW nie wyznacza ram dla realizacji przedsięwzięć wymienionych w „Zestawieniu inwestycji kierunkowych” ani nie przewiduje realizacji takich inwestycji. Te przedsięwzięcia nie są również emanacją celów IIaPGW i nie służą osiągnięciu celów środowiskowych. Z tego powodu ww. przedsięwzięcia nie są przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
2	Potrzeba uwzględnienia celów ochrony dla obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków – w sytuacji obszarów Natura 2000 nieposiadających zatwierdzonych Planów Zadań Ochronnych – w oparciu o tzw. tymczasowe cele ochrony dla gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 (cele te obowiązują do czasu ustanowienia PZO). Uzupełnienie powinno opierać się o informacje będące w dyspozycji Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska (już udostępnione na stronach internetowych, bądź takie, o udostępnienie których należy się zwrócić do właściwych organów).	Wyjaśnienie	W ramach szeregu prac realizowanych w okresie III cyklu planistycznego przeprowadzone zostały również działania dotyczące ustalenia celów środowiskowych dla jednolitych części wód wraz z opracowaniem rejestru wykazów obszarów chronionych. W wyniku przeprowadzonych analiz określone zostały wymagania w zakresie celów środowiskowych dla obszarów chronionych. Ww. analiza została przeprowadzona dla wszystkich obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, w tym dla obszarów Natura 2000 nieposiadających zatwierdzonych Planów Zadań Ochronnych. W tym celu uwzględniono wymogi ustawowe związane z daną formą ochrony przyrody oraz cel jej ochrony wynikający z aktu utworzenia i ewentualne normy i cele ustalone w ustanowionych dla danego obszaru planach ochronnych, planach zadań ochronnych lub zadaniach ochronnych. Z dokumentów tych wyekstrahowano i zestawiono normy i cele odnoszące się do wód lub warunków wodnych. Wyniki tej analizy są przedstawione w Zał. nr 2 IIaPGW.
3	W myśl zapisów IIaPGW (str. 267) „Krajowy Program Renaturyzacji Wód Powierzchniowych” (dalej: KPRWP) „przewiduje realizację działań ukierunkowanych na rozpoznanie zagrożeń i przyczyn zmian hydromorfologicznych cieków i zbiorników wodnych oraz zaplanowanie działań naprawczych, które pozwolą na osiągnięcie celów środowiskowych dla tych części wód”. Wobec powyższego zasadne jest wyjaśnienie czy w projekcie IIaPGW uwzględniono wszystkie przyjęte w KPRWP działania uznane za konieczne do realizacji na terenie dorzecza łąby, będące odpowiedzią na zidentyfikowane presje hydromorfologiczne oraz pilne potrzeby poprawy stanu wód powierzchniowych.	Wyjaśnienie	Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych był punktem wyjścia do opracowania działań dla wód powierzchniowych z zakresu poprawy stanu hydromorfologicznego i biologicznego wód powierzchniowych z uwzględnieniem celów środowiskowych jcwp. KPRWP opracowany w 2019/2020 roku stanowi realizację wymagań RDW, a zawarte w nim działania były odpowiedzią na zidentyfikowane presje hydromorfologiczne (na podstawie danych z 2018 roku), wskazał potrzeby poprawy stanu hydromorfologicznego wód powierzchniowych. W ramach KPRWP wskazano tzw. Obszary Wymagające Renaturyzacji oraz Obszary Priorytetowe, w których działania renaturyzacyjne powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności, biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe i ekonomiczne. W Programie tym każdej jednolitej części wód powierzchniowych (jcwp), która została zaliczona do tych obszarów, przypisano potencjalne zestawy działań renaturyzacyjnych, jednak co należy podkreślić, już wówczas wskazano, że zakres działań w KPRWP, sposób wdrożenia działań, jak i sama lokalizacja działań wymagają doprecyzowania dla każdej jcwp i dalszych szczegółowych analiz w skali lokalnej. Na potrzeby IIaPGW uwzględniono najnowsze dane opracowane w ramach Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, aktualne wyniki z monitoringu GIOŚ z 2019 roku, wykonano aktualizację bazy danych HYMO zawierającą dane o presjach hydromorfologicznych, w tym budowli piętrzących. Dokonano weryfikacji między innymi obiektów piętrzących wpływających na ciągłość biologiczną i morfologiczną cieków, usuwając z bazy obiekty powtarzające się, uszczegóławiając na podstawie ankietyzacji informację z zakresu wysokości piętrzenia, drożności, skuteczności przepławek itp.. Na podstawie pozyskanych i zweryfikowanych informacji zostały zaplanowane działania ukierunkowane na przywrócenie i określenie problemów związanych z ciągłością biologiczną, z jednoczesnym uwzględnieniem najważniejszych potrzeb ryb dwuśrodowiskowych, gatunków chronionych i klasy wskaźników ichtiologicznych oraz efektywności ekonomicznej szerokich potrzeb udrożnienia cieków. Dodatkowo bardzo szczegółowo uwzględniono działania służące spełnieniu celów środowiskowych dla obszarów chronionych. W zakresie renaturyzacji włączono do zestawu działań dla jcwp rzecznych działania służące poprawie stanu hydromorfologicznego, biologicznego i fizykochemicznego wód z uwzględnieniem możliwości likwidacji presji antropogenicznych zawarte w PZO i PO, oraz działania z tzw. testu restytucji opracowanego w ramach projektu: Przegląd i weryfikacja metodyk wyznaczania silnie zmienionych i sztucznych części wód powierzchniowych wraz ze wstępnym i ostatecznym wyznaczeniem wskazane dla SZCW dla których na podstawie danych GIOŚ zidentyfikowano ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na presje hydromorfologiczne. W przypadku jcwp jeziornych zespół ekspertów pracujący przy KPRWP opracował i uszczegółowił na potrzeby IIaPGW zestaw działań możliwe do wdrożenia w tych jcwp, uwzględniając czynniki dodatkowe takie jak zagrożenie suszą, brak przepływu w ciekach zasilających, presje na wody podziemne - związane z lejami depresji, a także stan jakościowy. W wielu przypadkach wskazano konieczność realizacji indywidualnych programów naprawczych dla jezior, w tym programu Renaturyzacji i Rekultywacji. W przypadku indywidualnych programów naprawczych dla jezior należy mieć na uwadze, że poprawa warunków hydromorfologicznych, w tym w szczególności w strefie brzegowej i litoralnej, stanowi kluczowy element tych programów. Są to m.in. strefy buforowe, pozwalające z jednej strony na poprawę stanu hydromorfologicznych, z drugiej stanowiące barierę

l.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
			<p>dla biogenów mogących dostawać się do jeziora ze zlewni. KPRWP wskazywał działania potencjalne bez uwzględnienia powiązań z wodami podziemnymi, których zły stan ilościowy - presje związane np. z poborem wód i odwodnieniem zasadniczo weryfikują możliwość wdrożenia działań renaturyzacyjnych wskazanych w KPRWP. W IIaPGW wypracowano działania z uwzględnieniem powiązań - synergii wód powierzchniowych z wodami podziemnymi. Często bez poprawy stanu wód podziemnych - likwidacji presji na wody podziemne wdrożenia działań renaturyzacyjnych na wodach powierzchniowych będzie nie skuteczne, czyli nie przyniesie poprawy stanu wód. Działania z KPRWP wymagają szczegółowej weryfikacji w zakresie zarówno zakresu, jak i możliwości ich wdrożenia w danej jcwp, a zatem wymagać będą między innymi modelowania hydraulicznego przepływu wód, uwzględnienia potencjalnych działań wpisanych w aktualizowane obecnie aPZRP, a także konsultacji z podmiotami będącymi właścicielami gruntów, czy urządzeń wodnych w obrębie planowanych działań. Uwzględnienie działań dla jcwpd oraz zestawów działań aPGW wynikających z PO/PZO/ZO w celu eliminacji działań powtarzających się. W wyniku dokonanej ponownej weryfikacji w zakresie działań KPRWP, zestawy działań IIaPGW zostały zweryfikowane, uwzględniono częściowo uwagi w zakresie KPRWP zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych. Rozbudowano zestawy działań naprawczych IIaPGW w zakresie likwidacji presji hydromorfologicznych, wskazano dodatkowe działania techniczne mające na celu przywrócenie ciągłości biologicznej cieków, działania techniczne w zakresie renaturyzacji koryta oraz rozszerzono zakres działań nietechnicznych do działań 2- etapowych, obejmujących część analityczną oraz w przypadku, kiedy analizy wykażą negatywny wpływ budowli na ciągłość lub brak skuteczności istniejących urządzeń służących migracji ryb, obejmujący realizację działań technicznych. W zestawach działań II aPGW w celu przywrócenia drożności cieków, przypisano konkretne działania dla konkretnych obiektów, których szczegółowe zestawienie zawiera Załącznik 1 IIaPGW Wykaz działań dla budowli, łącznie zaplanowano 1216 działań technicznych (lub działań nietechnicznych z rozszerzeniem do działań technicznych w przypadku stwierdzonego braku ciągłości) dla 676 jcwp. W IIaPGW łącznie działań technicznych służących poprawie warunków hydromorfologicznych wpisujących się w działania wskazane w KPRWP przypisano dla 1119 jcwp rzecznych oraz dla 129 jcwp jeziornych. W IIaPGW włączono dodatkowo wszystkie działania nakierowane na poprawę i ochronę warunków hydromorfologicznych wód powierzchniowych implementowane z PZO/PO dla obszarów przyrodniczo chronionych - łącznie 7791 działań zaplanowanych w obrębie 1171 jcwp rzecznych oraz 1690 działań w obrębie 295 jcwp jeziornych. Na poziomie krajowym wskazano działanie dla wszystkich jcwp: Prowadzenie prac utrzymaniowych zgodnie z Katalogiem Dobrych Praktyk Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych. Dodatkowo dla jcwp zagrożonych, dla których zidentyfikowano presje hydromorfologiczne związane z pracami utrzymaniowymi, wskazano działanie: RWHM_03.01: Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji). Ograniczono działanie do nietechnicznego, ponieważ wprowadzenie renaturyzacji przez prace utrzymaniowe wymaga szczegółowych ocen wpływu na cele środowiskowe oraz przedmioty ochrony. Na poziomie krajowym dla wszystkich jcwp wskazano działanie: Ustalenie przepływów hydrobiologicznych dla jcwp z uwzględnieniem celów środowiskowych wskazanych dla obszarów przyrodniczych, po uwagach zgłoszonych w toku konsultacji doprecyzowano nazwę działania krajowego i brzmi aktualnie: Ustalenie przepływów środowiskowych wymaganych do osiągnięcia celów środowiskowych jcwp.</p>
4	<p>Ujęty w IIaPGW wskaźnik liczby prac z danej kategorii wykonanych w ramach PUW nie dostarcza informacji o ich oddziaływaniu na cele środowiskowe jednolitych części wód, a w szczególności na cele wyznaczone dla obszarów chronionych. Jak zauważono w IIaPGW „W katalogu działań krajowych aPWŚK zaplanowano działanie polegające na «opracowaniu dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania»”. Potrzebę takiego działania uzasadniono następująco: „Podejmowane w przeszłości działania technicznej regulacji cieków, realizowane głównie w celu ochrony przeciwpowodziowej, doprowadziły do znacznej degradacji oraz zniszczenia występujących na ich obszarze charakterystycznych ekosystemów wodnych i od wód zależnych.”. W raporcie z prowadzenia prac utrzymaniowych (stanowiącym część IIaPGW; rozdział 13.8.3.) powinny w takiej sytuacji znaleźć się dane o rodzajach prac prowadzonych na obszarach chronionych. Zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098), zgłoszenia regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska wymaga prowadzenie na obszarach form ochrony przyrody</p>	Wyjaśnienie	<p>Zgodnie ze wskazaniem w uwadze w katalogu działań krajowych aPWŚK zaplanowano działanie polegające na «opracowaniu dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania»”. Działanie to zostało zrealizowane w 2019 roku, na zlecenie Ministerstwa Środowiska kierującego wówczas działem gospodarki wodnej w Polsce, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Katalog dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania włączony został do IIaPGW do katalogu działań krajowych jako działanie wskazane obligatoryjnie dla wszystkich jcwp: Prowadzenie prac utrzymaniowych zgodnie z Katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych i robót hydrotechnicznych, dodatkowo wskazano także działanie: Zakaz prac utrzymaniowych negatywnie wpływających na cele środowiskowe na jcwp zlokalizowanych na ciekach znajdujących się na terenach: parków narodowych, rezerwatów przyrody oraz w obszarach Natura 2000, za wyjątkiem działań na terenach zabudowanych. IIaPGW wykorzystuje i prezentuje dostępne dane dotyczące poszczególnych zagadnień. W przypadku prac utrzymaniowych dokumentem stanowiącym jednocześnie 'bazę danych' w zakresie prac utrzymaniowych stanowią PUW. Wszystkie dostępne informacje w tym zakresie zostały wykorzystane w IIaPGW. Zakres prezentowanych danych i informacji w IIaPGW określony ustawą pr.w. (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (Dz.U. z 2019 r. poz. 2150) wskazuje konieczność prezentacji w IIaPGW informacji o sposobie prowadzenia działań polegających na utrzymywaniu wód, uwzględniających cele środowiskowe określone w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w art. 61 ustawy pr.w. (rozdział 13.8 IIaPGW). Jednym z podrozdziałów (13.8.3) jest raport ze zrealizowanych prac na przykładzie 2019 roku, który przedstawia podsumowanie informacji na podstawie PUW wskazując kategorie realizowanych działań na</p>

l.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
	<p>prac wymienionych w art. 227 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne. Ponadto w zgłoszeniu określa się: lokalizację, rodzaj, zakres, sposób i termin prowadzenia działań oraz jeżeli jest to możliwe, także termin i zakres działań objętych zgłoszeniem, prowadzonych w przeszłości na obszarze, którego dotyczy zgłoszenie – zatem informacje takie są dostępne. W związku z powyższym, w IIaPGW powinny znaleźć się bardziej szczegółowe informacje dotyczące zakresu i rodzaju prac prowadzonych na obszarach chronionych w ramach planów utrzymania wód, szczególnie związane z wdrażaniem ww. dobrych praktyk.</p>		<p>obszarach aministrowanych przez poszczególne RZGW. Dane wskazywane w uwadze nie są uwzględniane w PUW, a tym samym nie było możliwości ich uwzględnienia na etapie opracowywania IIaPGW. Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz dobrymi praktykami realizacja prac utrzymaniowych nie mogłaby być realizowana w przypadku ich negatywnego oddziaływania w tym na cele środowiskowe jcw, co potwierdzone jest na etapie przygotowania i realizacji poszczególnych prac a nie dokumentów strategicznych poziomu krajowego.</p>
5	<p>Budząca wątpliwości jest treść tzw. „Erraty 1” związana z obszarami przeznaczonymi do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, a wprowadzona z uwagi na wejście w życie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie określenia gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym oraz obszarów przeznaczonych do ochrony tych gatunków (Dz. U. z 2021 r., poz. 896). Zapewnienie swobodnej migracji zwierząt wodnych w wymienionych w rozporządzeniu wodach staje się celem środowiskowym, jednak zapisy załączników „Erraty 1” przewidują, że działania te będą głównie ograniczać się do weryfikacji istnienia presji, pomijając planowanie działań mających zniesienie tych presji.</p>	Wyjaśnienie	<p>Sposób uwzględnienia w IIaPGW rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie określenia gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym oraz obszarów przeznaczonych do ochrony tych gatunków (Dz. U. z 2021 r., poz. 896) zaprezentowany został w formie errat stanowiących element konsultowanych projektów IIaPGW (erraty wskazują w przejrzysty sposób zmiany dokonywane w projektach IIaPGW, poprzez zdefiniowanie miejsca i rodzaju dokonywanej zmiany). Erraty podane zostały do publicznej wiadomości w dniu 30.09.2021 r.</p> <p>Zgodnie z treścią errat dot. rozporządzenia w sprawie określenia gatunków zwierząt wodnych (...) wynikające z rozporządzenia zmiany w zakresie rejestru wykazów obszarów chronionych stanowiły element niezbędny do uwzględnienia w IIaPGW dla obszarów dorzeczy Wisły, Odry, Pregoty oraz Niemna w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentacji wykazu obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, • aktualizacji / uzupełnienia celów środowiskowych jcw o cele wynikające z istnienia obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, • aktualizacji / uzupełnienia zestawów działań w przypadku jcw w obrębie których występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym i konieczne jest zaprojektowanie działań dla zapewnienia drożności cieków. <p>Dla jcwp wyznaczonych, jako obszary przeznaczone do ochrony gatunków o znaczeniu gospodarczym działania przypisano zgodnie z przyjętą metodyką przypisywania działań z zakresu drożności. Bazowała ona na posiadanych informacjach na temat budowli poprzecznych. W przypadku braku informacji na temat obiektów wskazywano działanie RWHM_02.06, ze względu na brak możliwości zidentyfikowania dokładnego wpływu obiektu na ciągłość biologiczną. Niemniej, w wyniku uwag zgłoszonych na etapie konsultacji społecznych rozszerzono zakres dwóch działań nietechnicznych: RWHM_02.06 (Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu budowli na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, analiza możliwości wdrożenia działań zapewniających ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. Realizacja działań zgodnie z przeprowadzoną analizą. Wykaz budowli objętych działaniem zamieszczono w Zał. 1 Wykaz działań dla budowli) i RWHM_02.08 (Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb w celu weryfikacji prawidłowego funkcjonowania tych urządzeń. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu budowli na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, analiza możliwości wdrożenia działań zapewniających ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. Realizacja działań zgodnie z przeprowadzoną analizą. Monitoring należy wykonać co najmniej raz w ciągu cyklu planistycznego. Wykaz budowli objętych działaniem zamieszczono w Zał. 1 Wykaz działań dla budowli.). W obu przypadkach wskazano możliwość rozszerzenia w zakresie realizacji działań technicznych, po wykonaniu odpowiednio oceny wpływu budowli na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe, oraz monitoringu urządzeń do migracji ryb. Działania RWHM_02.06 i RWHM_02.08 są więc obecnie działaniami typu technicznego/nietechnicznego. Zweryfikowano i poprawiono rozbieżności pomiędzy załącznikami Erraty. Dla jcwp z przypisanym celem środowiskowym w zakresie drożności innym niż "zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D", usunięto komentarz „jeśli z monitoringu wynikać będzie, że dana JCW nie była istotnym miejscem występowania gatunków dwuśrodowiskowych (brak gatunków historycznie) – to nie podlega ona ocenie wskaźnika D i cel środowiskowy dla drożności uznaje się wówczas za spełniony.</p> <p>Zmiany zapezentowane w formie errat uwzględnione zostały w ostatecznej wersji IIaPGW po konsultacjach społecznych.</p>
6	<p>przedłożona dokumentacja jest nadmiernie rozbudowana i zawiera dużo nieadekwatnych treści, co poważnie utrudnia jej analizę;</p>	Wyjaśnienie	<p>Zawartość i stopień szczegółowości Prognozy z jednej strony determinują zapisy samej ustawy ooś, z drugiej zaś uzgodnienia z organami oraz przede wszystkim struktura i zawartość ocenianego dokumentu. W praktyce SOOŚ dominują dwa modele oceny różniące się zasadniczo stopniem szczegółowości prowadzonych analiz. Model oceny baseline-led oraz objective-led (United Nations - Strategic Environmental Assessment Course Module. Pierwszy model oceny wzorowany jest bezpośrednio na inwestycyjnej procedurze oceny oddziaływania na środowisko. Przy zastosowaniu tego podejścia ocenie poddaje się bezpośrednie oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko. Metoda sprawdza się w przypadku dokumentów wytyczających nie tylko ramy realizacji przykładowych inwestycji, ale odnoszących się w treści do konkretnych określonych inwestycji mających na etapie oceny określoną lokalizację oraz określony przybliżony kształt i zasięg. Drugi model oceny stanowi model oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (policy appraisal). Najważniejszą rolę w tym modelu</p>

l.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
			<p>odgrywa identyfikacja celów samego dokumentu, skutków ich realizacji i ocena czy kwestie środowiskowe zostały w nich należycie ujęte - nie zaś bezpośrednio oddziaływanie poszczególnych inwestycji na środowisko. Model sprawdza się w ocenie dokumentów, które nie wyznaczają ram realizacji poszczególnych przedsięwzięć, a jedynie nakreślają kierunki rozwoju różnych procesów w sferze społecznej, gospodarczej, prawnej lub środowiskowej. Jest to model dedykowany do oceny dokumentu, w którym identyfikowane są głównie obszary i działania, a planowane przykładowe projekty nie mają konkretnych lokalizacji oraz gdy nie ma wyznaczonych terminów realizacji tych projektów, ani rozwiązań technicznych ich realizacji Z uwagi na dwojaki charakter działań ujętych w katalogach działań za najbardziej uzasadnione uznano przyjęcie hybrydowego modelu oceny, łączącego elementy ww. metod. Działania ujęte w katalogu działań krajowych stanowią zbiór wytycznych i regulacji o charakterze formalno-prawnym o zasięgu ogólnokrajowym i znajdują zastosowanie w stosunku do każdej kategorii wód, bez względu na rodzaj presji czy uwarunkowania danej jcw. Działania te poprzez swoją skalę przestrzenną realizują z góry określony cel jakim jest uzyskanie efektu poprzez „masową” realizację w skali makro głównego celu wszystkich części wód, tj. utrzymania ich dobrego stanu / potencjału oraz nie pogarszaniu go w cyklu planistycznym 2022-2027. W stosunku do tych działań, jak również grupy działań tzw. nietechnicznych wpisanych do katalogu działań dedykowanych poszczególnym kategoriom wód, z uwagi na ich nieinwestycyjny charakter i/lub brak możliwości doprecyzowania miejsca, czasu czy technologii ich realizacji - zastosowanie modelu oceny baseline-led okazało się technicznie niewykonalne. W przypadku tych inwestycji ocena w Prognozie bazowała na eksperckiej ocenie sposobu i stopnia ujęcia kwestii środowiskowych oraz identyfikacji charakteru (pozytywne/negatywne) spodziewanych/oczekiwanych skutków środowiskowych ich wdrożenia. Z drugiej strony w projekcie IIaPGW zaproponowano działania ujęte w zestawy działań dedykowane konkretnym jcw. Służą one nie tylko utrzymaniu dobrego stanu / potencjału, ale są przeznaczone do minimalizacji obserwowanych konkretnych presji oraz kierunkowej poprawy stanu / potencjału danej jcw, oraz mają zastosowanie dla tych jcw, które zostały wskazane jako zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych lub cele te będą obniżone wskutek derogacji. Wśród nich są działania o charakterze technicznym, pod którymi kryje się realizacja konkretnych typów inwestycji, w wielu przypadkach przedsięwzięć dookreślonych względem miejsca i co najmniej horyzontu czasowego ich planowanej realizacji. Co więcej w dużej mierze są to działania „zaciągnięte” z innych dokumentów strategicznych odpowiadające celom IIaPGW (aPZRP, PPSS, czy VIaKPOŚK) poddanych już procedurze SOOŚ i ocenionych. Stwarza to możliwość przeanalizowania na generalnie większym poziomie szczegółowości: wpływu działań na środowisko; identyfikacji oddziaływań ich charakteru i skali; czy wskazania miejsc potencjalnych kolizji przyrodniczo-przestrzennych. Przy czym w myśl art. 52 ust. 2 ustawy o oś analizy te zostaną przeprowadzone przy uwzględnieniu informacji zawartych w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych dokumentów powiązanych z projektem IIaPGW. W związku z dokonaną zmianą ‘roli’ Wykazu Inwestycji i Działań (załącznik nr 6 do IIaPGW) w zakresie przygotowania przedsięwzięć w nim uwzględnionych (funkcja sprawozdawcza Wykazu o wydanych w przeszłości zgodach administracyjnych na realizację przedsięwzięć w nim uwzględnionych, nie mająca na celu potwierdzenia negatywnego oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć). W załączniku nr 6 do projektu IIaPGW zestawiono przedsięwzięcia, które w przeszłości były objęte (gdy było to wymagane) SOOŚ oraz postępowaniami w sprawie oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko przed wydaniem przez właściwy organ decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub innej. Z uwagi na dużą liczbę działań zawartych w projektach IIaPGW, dla potrzeb oceny ich wpływu na środowisko zastosowana została ich typologizacja i agregacja w odpowiednie grupy/kategorie. Prezentacja wyników oraz wniosków w Prognozie OOŚ przedstawiona została w odniesieniu do skategoryzowanych grup działań/inwestycji o porównywalnym charakterze w kontekście rodzaju presji oraz skali oddziaływania. Ocena potencjalnego wpływu realizacji postanowień dokumentu, z uwzględnieniem oddziaływań zarówno negatywnych, jak i pozytywnych, odniesiona została do poszczególnych komponentów środowiska. Analizie i ocenie poddana została również spójność projektów IIaPGW z dokumentami strategicznymi i planistycznymi odnoszącymi się do środowiska, obowiązującymi zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym. Projekt IIaPGW nie wyznacza ram dla realizacji „przedsięwzięć o możliwych niekorzystnych konsekwencjach dla środowiska” ani nie przewiduje realizacji takich inwestycji. Podkreśla się, że inwestycje wymienione w „Wykazie Inwestycji i Działań” nie są wyrazem realizacji IIaPGW – Wykaz ten pełni wyłącznie funkcję sprawozdawczą na temat już ustanowionych (w aPGW z 2016 r. oraz w ramach decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych z zastosowaniem przesłanek) odstępstwa, o których mowa w art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz art. 68 ustawy Prawo wodne. Projekt IIaPGW nie ustanawia odstępstw dla nowych działań i inwestycji. Zastosowany układ dokumentu Prognozy z uwagi na specyfikę IIaPGW i zależności ekosystemowe przyjmuje dla wszystkich obszarów dorzeczy wskazanie informacje od ogółu do szczegółu. W związku z tym w Prognozie dla Łaby zawarto zarówno informacje ogólne o stanie środowiska, a następnie informacje, które dotyczą tylko analizowanego dorzecza. Pozwala to na zachowanie spójności pomiędzy poszczególnymi obszarami dorzeczy oraz umożliwienie prezentacji odbiorcy całościowej informacji dotyczącej zagadnień prgonozowanych oddziaływań projektowanych działań w zakresie planowania gospodarowania wodami dla każdego z obszarów dorzeczy odrębnie, ale jednak stanowiąc element całościowego systemu gospodarowania wodami w Polsce.</p>
7	<p>Podejściem nieprawidłowym jest przedstawianie nowych treści jako tzw. „errat”, bowiem errata służy do zestawienia błędów ostatecznie ustalonej wersji</p>	Wyjaśnienie	<p>Z uwagi na dokonane w trakcie trwających konsultacji społecznych, zmiany przepisów prawa oraz istotne zmiany projektu dokumentu stanowiącego materiał źródłowy do projektów IIaPGW, których uwzględnienie nie było możliwe przed podaniem projektów IIaPGW do konsultacji społecznych, podjęte zostały działania dla zapewnienia społeczeństwu informacji o dokonywanych zmianach w projektach</p>

l.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
	opracowania, nie zaś do dodawania kolejnych informacji i wynikających z nich zmian w procedowanym projekcie dokumentu (wersji nieostatecznej).		IIaPGW, jeszcze w okresie konsultacji społecznych. Dokonane zmiany w projekcie IIaPGW związane były z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie określenia gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym oraz obszarów przeznaczonych do ochrony tych gatunków (Dz.U. 2021 r. poz. 896) oraz zmianach projektu szóstej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (VlaKPOŚK) w wersji z dnia 30.08.2021 r. Zarówno nowy akt prawny, jak i projekt VlaKPOŚK stanowią dokumenty, których ustalenia uwzględniane są w projektach IIaPGW. Oba ww. dokumenty procedowane były niezależnie od projektów IIaPGW (tj. procedura legislacyjna przyjęcia rozporządzenia oraz konsultacje społeczne projektu VlaKPOŚK) w związku z tym nie stanowią one nowych, niedostępnych dla społeczeństwa dokumentów, w rozumieniu prezentowania ich ustaleń po raz pierwszy w projektach IIaPGW. Zmiany, o których mowa powyżej włączone zostały w formie errat stanowiących element konsultowanych projektów IIaPGW (są to dokumenty wskazujące w przejrzysty sposób zmiany dokonywane w projektach IIaPGW, poprzez zdefiniowanie miejsca i rodzaju dokonywanej zmiany). Erraty podane zostały do publicznej wiadomości w dniu 30.09.2021 r.
8	<p>W przypadku „katalogów i zestawów działań”, które stanowią „przedmiot analiz ocennych w Prognozie” (str. 26) przedstawiono informacje ogólne dotyczące wybranych skutków, które mogą być generowane przez przyjęte do wdrożenia kategorie działań (rozdział 5). Ponadto, w załącznikach do prognozy zestawiono szczegółowsze dane dotyczące poszczególnych kategorii działań (arkusze kalkulacyjne zawierające "katalog ... macierz oddziaływań" w nazwie pliku) oraz skonkretyzowanych przedsięwzięć (arkusze zawierające w nazwie „zestaw działań ...”). W załączniku „01_Zestaw_dzialan_RW_ODLaba”, dla żadnego z 23 zestawów działań w wyniku oceny eksperckiej nie zidentyfikowano "spodziewanego wpływu negatywnego" na różnorodność biologiczną. Dla jednego działania pn. „Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych” zidentyfikowano natomiast wpływ niejednoznaczny – wpływ negatywny w fazie realizacji oraz wpływ pozytywny w fazie eksploatacji. Na str. 169 prognozy znajduje się informacja, że w ramach kategorii Gospodarka ściekowa będą realizowane działania techniczne/przedsięwzięcia inwestycyjne takie jak: modernizacja/rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz budowa sieci wodno-kanalizacyjnych.</p> <p>Autorzy prognozy ocenili, że następujące działania mogą mieć bezpośredni wpływ na obszary chronione na terenie dorzecza Łąby:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w aglomeracji Kudowa-Zdrój w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków – położenie na Obszarze Natura 2000 PLB20006 Góry Stołowe. · Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kudowie-Zdroju – położenie na Obszarze Natura 2000 PLB20006 Góry Stołowe. <p>Wpływ ten określono jako negatywny nieznaczący i ograniczony do etapu realizacji (str. 193-194) „Oddziaływania potencjalnie negatywne na cele ochrony i przedmioty ochrony obszarów związane będą przede wszystkim z etapem wykonywania prac modernizacyjnych, wynikać będą z użycia ciężkich maszyn i sprzętu. Będzie to oddziaływanie lokalne, w przewadze pośrednie, krótkoterminowe i chwilowe, dotyczyć będzie tylko etapu budowy. Podkreślić należy natomiast pozytywny wpływ modernizacji oczyszczalni oraz budowy sieci kanalizacyjnej na poprawę jakości odprowadzanych ścieków, co w sposób pośredni będzie miało pozytywny wpływ szczególnie na gatunki i siedliska zależne od wód zlokalizowane w zasięgu zrzutu ścieków oczyszczonych”. Wg Autorów prognozy wdrożenie tych działań nie wpłynie negatywnie na integralność obszarów Natura 2000 i powiązania z innymi obszarami oraz korytarze ekologiczne. W ocenie tut. Organu konieczna jest weryfikacja tych wniosków w oparciu o zapisy prognozy dla projektu VI aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz wydane w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko opinie (z 28 grudnia 2020 r., znak: DOOŚ-</p>	Wyjaśnienie	<p>Odnosnie objętości i liczby indywidualnych dokumentów do Prognozy, zostały one wskazane w treści samej prognozy w tabeli załączników, zamieszczonej zaraz za spisem treści. Poza wylistowaniem numerów załączników w tabeli znajdują się ich tytuły, które obrazują treść w nich zamieszczoną. Szczegółowe odniesienie się autorów do sposobu wykorzystania załączonych dokumentów zostało opisane w rozdziale 1.2.2 oraz w poszczególnych rozdziałach tematycznych, których załączniki są rozwinięciem. Odnosząc się do potencjalnego negatywnego wpływu budowy sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Kudowa Zdrój w Prognozie dokonano wnikliwej oceny wpływu ustaleń IIaPGW w tym przede wszystkim dwóch działań z KVlaKPOŚK na obszar Natura 2000 PLB20006 Góry Stołowe. Na podstawie dostępnych danych przyrodniczych (brak PZO/PO dla obszaru PLB20006 Góry Stołowe) oraz danych o przedsięwzięciu (brak lokalizacji planowanej kanalizacji sanitarnej dla aglomeracji Kudowa Zdrój) w oparciu o przyjętą metodykę, należy stwierdzić, że nie ma podstaw do prognozowania możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego wpływu na przedmioty ochrony obszaru związane z siedliskami od wody zależnymi – tj. bociana czarnego i derkacza. W związku z uwagą GDOŚ do Prognozy wprowadzono w rozdziale 5.3.2 dodatkowe wyjaśnienie przyjętego wniosku o braku negatywnego oddziaływania: „W przypadku działania polegającego na budowie sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Kudowa Zdrój nie jest na obecnym etapie znana lokalizacja planowanej sieci, dlatego przyjęto, że skoro kanalizacja dotyczy aglomeracji, a nie terenów wiejskich, jest mało prawdopodobne, że będzie oddziaływać na siedliska gatunków objętych ochroną na obszarze PLB20006 Góry Stołowe, które są od wody zależne, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bociana czarnego Ciconia nigra, który preferuje siedliska znajdujące się w znacznej odległości od siedzib ludzkich; • derkacza crex crex - wobec braku planu ochrony obszaru oraz braku lokalizacji planowanej kanalizacji, przyjęto że ewentualne zagrożenia związane z potencjalnym zniszczeniem siedliska tego gatunku (np. usunięcie krzewów, lokalne krótkotrwałe obniżenie poziomu zwierciadła wody) w stosunku do powierzchni obszaru (198 km²) nie powinna spowodować zagrożenia dla gatunku, jednak ocena wpływu powinna zostać wykonana na etapie decyzji środowiskowej, po wykonaniu inwentaryzacji przyrodniczej”. <p>Dla dorzecza Łąby, poza działaniami wynikającymi z VlaKPOŚK, które oceniane są w ramach procedur SOOŚ prowadzonej dla tego Programu, zaplanowane działania mają albo charakter typowo pro środowiskowy albo są to działania miękkie, edukacyjne, dlatego pozytywny wpływ na jcwp został oceniony na poziomie ogólnym. Poniżej brzemienne rozdziału: „Do działań uznanych za takie, które mogą potencjalnie pozytywnie wpływać na bioróżnorodność, faunę i florę na obszarze dorzecza Łąby zakwalifikowano działania z kategorii: Edukacja i informacja, Ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa, Poprawa warunków dla obszarów chronionych, Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, Zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków, Zapewnienie ciągłości biologicznej rzek i potoków. Realizacja działań z ww. wymienionych kategorii wpłynie pozytywnie w sposób pośredni i bezpośredni na siedliska, florę i faunę poprzez ograniczenie wpływu antropopresji na danym terenie (zwłaszcza w dolinach rzecznych i tarasach zalewowych). Umożliwi to zachowanie istniejących siedlisk przyrodniczych i gatunków zależnych od wód. Dzięki działaniom związanym m.in. z poprawą funkcjonowania obszarów chronionych, szczególnie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków flory i fauny zauważalny będzie w środowisku przyrodniczym wzrost bioróżnorodności, co wpłynie korzystnie na utrzymanie lub poprawę funkcjonalności korytarzy ekologicznych.</p> <p>Działania z kategorii Poprawa warunków dla obszarów chronionych, dotyczą jcwp, w których znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowione w Ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Działania te wynikają z PZO/PO dla obszarów chronionych (na obszarze dorzecza Łąby działania te dotyczą Obszarów Natura 2000: Dzika Orlica, Góry Orlickie, Góry Kamienne oraz rez. przyrody: Torfowisko pod Zieleńcem, Torfowiska Doliny Izery) lub są to działania naprawcze o charakterze kontrolno-organizacyjnym dotyczące rozpoznania zasadności i wprowadzenia stosownych zapisów w PZO/PO, w zakresie redukcji dopływu zanieczyszczeń dla obszarów chronionych (na obszarze dorzecza Łąby działania te dotyczą Obszarów Natura 2000: Torfowiska Gór Izerskich, Góry Izerskie, Góry Stołowe i PN Góry Stołowe).</p> <p>Działania o charakterze kontrolno-organizacyjnym w zakresie rozpoznania zasadności i wprowadzenia stosownych zapisów w PZO/PO zawierają również kategorie Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków dla jcwp oraz Zapewnienie ciągłości biologicznej i</p>

l.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
	<p>TSOOS.410.15.2020.BW/MR oraz opinia uzupełniająca z 11 października 2021 r., znak: DOOS-TSOOS.410.15.2020.2.BW/MR). W opiniach tych Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wyraził zastrzeżenia dotyczące przeprowadzonej niedostatecznej analizy oddziaływania budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej na środowisko. Ponadto opinia z 28 grudnia 2020 r. zawiera następującą uwagę (podtrzymaną w opinii uzupełniającej) „Nie można także zgodzić się z wnioskiem, jakoby budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej powodowała tylko >>krótkotrwały, negatywny wpływ, który będzie miał miejsce na etapie budowy inwestycji i będą to oddziaływania o charakterze chwilowym bądź krótkoterminowym i ustąpią po zakończeniu prac budowlanych<<. Realizacja sieci kanalizacyjnej w terenie istotnym dla obiegu wody w ekosystemie może stanowić znaczący negatywny wpływ na lokalny ekosystem. Analizy w tym zakresie należy bezwzględnie uzupełnić i uwzględnić oddziaływanie realizacji sieci kanalizacyjnej na środowisko, w tym zwłaszcza na zasoby wodne płytko położone oraz siedliska (w szczególności torfowiska) i gatunki, w tym przedmioty ochrony form ochrony przyrody przecinanych przez projektowaną infrastrukturę liniową”. Konieczna jest zatem ponowna weryfikacja czy realizacja działania polegającego na budowie sieci kanalizacji sanitarnej w Kudowie Zdrowiu nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 PLB20006 Góry Stołowe. Jest to kwestia newralgiczna w świetle możliwości przyjęcia projektu IIaPGW. Należy tu podkreślić, że fakt ujęcia inwestycji w innym, przyjętym już dokumencie, nie znosi obowiązku przedstawienia informacji niezbędnych w związku ze strategiczną oceną oddziaływania tego przedsięwzięcia na środowisko w ramach innego dokumentu. Rolą Autorów prognozy jest dostarczenie kompletu danych w zakresie oddziaływania na środowisko, w tym tych umożliwiających rozstrzygnięcie związane z możliwością przyjęcia projektu dokumentu, o którym mowa w art. 55 ust. 2 ustawy ooś. Nawiązując do cytowania uprzednio przygotowanych prognoz oddziaływania na środowisko, szczególnie trzeba zaznaczyć, że sam fakt poddania projektu dokumentu procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, nie gwarantuje poprawności dokonanej oceny. Dlatego, posiłkując się informacjami pochodzącymi z innych prognoz oddziaływania na środowisko należy uwzględnić m.in. odpowiednie stanowiska organów opiniujących. Ponadto, ze względu na cele aPGW i fakt, że prognoza powinna wnikliwie weryfikować zaproponowane w aPGW możliwości osiągnięcia tych celów, ocena oddziaływań na obszary chronione i stosowna argumentacja powinny odnosić się do celów i przedmiotów ochrony tych obszarów. Powinno to mieć zastosowanie również w sytuacji, gdy stwierdzono oddziaływania pozytywne.</p>		<p>morfologicznej rzek i potoków. Są to działania mające na celu poprawę warunków siedliskowych w korycie w wyniku np. modyfikacji prac utrzymaniowych lub odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych (na obszarze dorzecza Łaby działania te dotyczą Obszarów Natura 2000: Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie, Góry Stołowe i PN Góry Stołowe), a także ograniczenie negatywnego wpływu obiektów piętrzących na cele środowiskowe wynikające z wymagań dla obszarów chronionych (na obszarze dorzecza Łaby działania te dotyczą Obszaru Natura 2000 Góry Kamienne). Ich oddziaływania potencjalnie korzystne pośrednie obejmować będą poprawę struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych i gatunków zależnych od wód, w tym przedmiotów ochrony obszarów chronionych, przywrócenie lub częściowe przywrócenie ciągłości biologicznej oraz wzrost różnorodności biologicznej. Powyższe działania zidentyfikowane jako potencjalnie korzystne są istotne dla realizacji celów środowiskowych obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Oddziaływania potencjalnie korzystne o charakterze bezpośrednim i pośrednim obejmować będą utrzymanie lub poprawę struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych i gatunków, utrzymanie lub poprawę integralności obszarów chronionych, tworzenie refugium, wzrost bioróżnorodności i redukcję procesów eutrofizacji.”</p> <p>Przy obecnym poziomie wiedzy na temat zestawów działań nie ma naszym zdaniem możliwości oraz potrzeby wzbogacenia tego rozdziału.</p>
9	<p>Zgromadzone i uporządkowane rzetelne informacje w zakresie oddziaływań poszczególnych przedsięwzięć należących do wszystkich kategorii przedsięwzięć, umożliwią przejście do analiz oddziaływań skumulowanych, których zdiagnozowanie w zakresie różnych elementów środowiska jest niezbędne dla określenia możliwości realizacji celów przyjętych dla ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na str. 257 prognozy ocenę kumulacji przeprowadzono w oparciu o dokumenty o charakterze operacyjno-wdrożeniowym w dziedzinie gospodarki wodnej tj. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK); Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu; Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych (KPRWP); Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 r.; Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy</p>	<p>Uwzględnienie częściowe</p>	<p>Zgodnie z informacjami przedstawionymi w części metodycznej Prognozy, zawartość i stopień szczegółowości Prognozy z jednej strony determinują zapisy samej ustawy ooś, z drugiej zaś uzgodnienia z organami oraz przede wszystkim struktura i zawartość ocenianego dokumentu. W praktyce SOOS dominują dwa modele oceny różniące się zasadniczo stopniem szczegółowości prowadzonych analiz. Model oceny baseline-led oraz objective-led (United Nations - Strategic Environmental Assessment Course Module. Pierwszy model oceny wzorowany jest bezpośrednio na inwestycyjnej procedurze oceny oddziaływania na środowisko. Przy zastosowaniu tego podejścia ocenie poddaje się bezpośrednio oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko. Metoda sprawdza się w przypadku dokumentów wytyczających nie tylko ramy realizacji przykładowych inwestycji, ale odnoszących się w treści do konkretnych określonych inwestycji mających na etapie oceny określoną lokalizację oraz określony przybliżony kształt i zasięg. Drugi model oceny stanowi model oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (policy appraisal). Najważniejszą rolę w tym modelu odgrywa identyfikacja celów samego dokumentu, skutków ich realizacji i ocena czy kwestie środowiskowe zostały w nich należycie ujęte - nie zaś bezpośrednio oddziaływanie poszczególnych inwestycji na środowisko. Model sprawdza się w ocenie dokumentów, które nie wyznaczają ram realizacji poszczególnych przedsięwzięć, a jedynie nakreślają kierunki rozwoju różnych procesów w sferze społecznej, gospodarczej, prawnej lub środowiskowej. Jest to model dedykowany do oceny dokumentu, w którym identyfikowane są głównie obszary i działania, a planowane przykładowe projekty nie</p>

I.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
	<p>(PPSS) oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Łaby (PZRP). W wyniku analizy oceniono, że największe ryzyko wystąpienia kumulacji oddziaływań z punktu widzenia celów IIaPGW może wystąpić na skutek realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach PZRP dla obszaru dorzecza Łaby (rozdział 6 oraz załącznik C3 do prognozy). W Tabeli 6-1 przedstawiono następujące uzasadnienie oceny „PZRP może kumulować w IIaPGW oddziaływania zarówno o charakterze pozytywnym jak i negatywnym. Planowane działania wpisują się z pośrednio i bezpośrednio w 5 z 6 obszarów tematycznych IIaPGW. Potencjalnie kumulacje negatywnych oddziaływań mogą generować najbardziej inwazyjne typy przedsięwzięć przeciwpowodziowych jak: zbiorniki wodne, wały i poldery przeciwpowodziowe, regulacje rzek i potoków oraz prace utrzymaniowe w korycie i międzywalu”. W prognozie nie przedstawiono jednak żadnych sposobów na minimalizowanie tych oddziaływań. Należy doprecyzować, co rozumieć w ramach skutecznej minimalizacji oddziaływań skumulowanych „standardowymi środkami, rozwiązaniami techniczno-organizacyjnymi czy odpowiednim harmonogramem prac” (str. 268). W prognozie nie wymieniono i nie opisano żadnych z ww. rodzajów środków minimalizujących zidentyfikowane oddziaływania skumulowane. Nie wiadomo w jaki sposób realizowane będzie „rozłożenie w czasie planowanych na jednym obszarze działań” (str. 277). Konieczne jest uzupełnienie tych informacji, jako że projekt IIaPGW skupia w sobie założenia pozostałych dokumentów z zakresu gospodarki wodnej w tej części Polski. Odnośnie PZRP dla obszaru dorzecza Łaby trzeba również wspomnieć, że w obecnym cyklu aktualizacji podlegają PZRP dla 3 obszarów dorzeczy – Wisły, Odry i Pregoty, natomiast dla obszarów dorzeczy Niemna, Łaby i Dunaju, ze względu na identyfikację nowych obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, PZRP opracowywane są po raz pierwszy. PZRP dla obszaru dorzecza Łaby nie ma więc statusu „Przyjęty - obowiązujący, obecnie aktualizowany”, jak napisano w Tabeli 6-1 na str. 263 prognozy.</p>		<p>mają konkretnych lokalizacji oraz gdy nie ma wyznaczonych terminów realizacji tych projektów, ani rozwiązań technicznych ich realizacji Z uwagi na dwójaki charakter działań ujętych w katalogach działań za najbardziej uzasadnione uznano przyjęcie hybrydowego modelu oceny, łączącego elementy ww. metod. Działania ujęte w katalogu działań krajowych stanowią zbiór wytycznych i regulacji o charakterze formalno-prawnym o zasięgu ogólnokrajowym i znajdują zastosowanie w stosunku do każdej kategorii wód, bez względu na rodzaj presji czy uwarunkowania danej jcw. Działania te poprzez swoją skalę przestrzenną realizują z góry określony cel jakim jest uzyskanie efektu poprzez „masową” realizację w skali makro głównego celu wszystkich części wód, tj. utrzymania ich dobrego stanu / potencjału oraz niepogarszaniu go w cyklu planistycznym 2022-2027. W stosunku do tych działań, jak również grupy działań tzw. nietechnicznych wpisanych do katalogu działań dedykowanych poszczególnym kategoriom wód, z uwagi na ich nieinwestycyjny charakter i/lub brak możliwości doprecyzowania miejsca, czasu czy technologii ich realizacji - zastosowanie modelu oceny baseline-led okazało się technicznie niewykonalne. W przypadku tych inwestycji ocena w Prognozie bazowała na eksperckiej ocenie sposobu i stopnia ujęcia kwestii środowiskowych oraz identyfikacji charakteru (pozytywne/negatywne) spodziewanych/oczekiwanych skutków środowiskowych ich wdrożenia. Z drugiej strony w projekcie IIaPGW zaproponowano działania ujęte w zestawy działań dedykowane konkretnym jcw. Służą one nie tylko utrzymaniu dobrego stanu / potencjału, ale są przeznaczone do minimalizacji obserwowanych konkretnych presji oraz kierunkowej poprawy stanu / potencjału danej jcw, oraz mają zastosowanie dla tych jcw, które zostały wskazane jako zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych lub cele te będą obniżone wskutek derogacji. Wśród nich są działania o charakterze technicznym, pod którymi kryje się realizacja konkretnych typów inwestycji, w wielu przypadkach przedsięwzięć dookreślonych względem miejsca i co najmniej horyzontu czasowego ich planowanej realizacji. Co więcej w dużej mierze są to działania „zaciągnięte” z innych dokumentów strategicznych odpowiadające celom IIaPGW (aPZRP, PPSS, czy VIaKPOŚK) poddanych już procedurze SOOŚ i ocenionych. Stwarza to możliwość przeanalizowania na generalnie większym poziomie szczegółowości: wpływu działań na środowisko; identyfikacji oddziaływań ich charakteru i skali; czy wskazania miejsc potencjalnych kolizji przyrodniczo-przestrzennych. Przy czym w myśl art. 52 ust. 2 ustawy ooś analizy te zostaną przeprowadzone przy uwzględnieniu informacji zawartych w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych dokumentów powiązanych z projektem IIaPGW. W związku z dokonaną zmianą ‘roli’ Wykazu Inwestycji i Działañ (załącznik nr 6 do IIaPGW) w zakresie przygotowania przedsięwzięć w nim uwzględnionych (funkcja sprawozdawcza Wykazu o wydanych w przeszłości zgodach administracyjnych na realizację przedsięwzięć w nim uwzględnionych, nie mająca na celu potwierdzenia negatywnego oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć). W załączniku nr 6 do projektu IIaPGW zestawiono przedsięwzięcia, które w przeszłości były objęte (gdy było to wymagane) SOOŚ oraz postępowaniami w sprawie oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko przed wydaniem przez właściwy organ decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub innej. Cele środowiskowe poszczególnych jcw, w tym również odstępstwa od celów środowiskowych z art. 4 RDW stanowią ustalenia IIaPGW będące elementem analiz ocennych w ramach Prognozy. Skutki wskazania odstępstwa wpływają na wrażliwość danej jcw na presję antropogeniczną – wykorzystanie właściwości zlewni jcw i przedstawienie ich jako potencjału sorpcyjnego, który w ramach prac analitycznych nad IIaPGW stanowił jeden z elementów wspierających przeprowadzane analizy. Potencjał sorpcyjny jcw jest ilościowym opisem warunków przyrodniczych, w jakich następuje obieg wody i substancji chemicznych zlewni. Poprzez ściśle zdefiniowaną, ilościową klasyfikację właściwości środowiska fizycznogeograficznego decydującego o warunkach ilościowych obiegu wody oraz zaawansowania działań antropogenicznych (np. charakterystyka użytkowania terenu, stopnia przekształcenia struktury hydrograficznej czy nawożenia) możliwe jest przypisanie każdej zlewni jcw liczbowego określenia potencjału sorpcyjnego. W ramach pracy Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych jcw (...) każda zlewnia jcw została zakwalifikowana do ściśle określonej klasy potencjału sorpcyjnego, bazując na sumarycznym indeksie składającym się z sumy indeksów opisujących poszczególne składowe charakteryzujące zlewnię. Analiza celów środowiskowych przez pryzmat wrażliwości jcw pozwoliło na wskazanie jcw wymagających szczególnej uwagi na etapie planowania dodatkowych inwestycji w jej obrębie. Poglądowy wynik tych analiz – wskazanie jcw z określoną większą wrażliwością z uwagi na wskazanie odstępstw od celów środowiskowych – stanowi informację na poziomie strategicznym odpowiednim dla Prognozy dla projektu IIaPGW. Z uwagi na dużą liczbę działań zawartych w projektach IIaPGW, dla potrzeb oceny ich wpływu na środowisko zastosowana została ich typologizacja i agregacja w odpowiednie grupy/kategorie. Prezentacja wyników oraz wniosków w Prognozie OOŚ przedstawiona została w odniesieniu do skategoryzowanych grup działań/inwestycji o porównywalnym charakterze w kontekście rodzaju presji oraz skali oddziaływania. Ocena potencjalnego wpływu realizacji postanowień dokumentu, z uwzględnieniem oddziaływań zarówno negatywnych, jak i pozytywnych, odniesiona została do poszczególnych komponentów środowiska, w tym obszarów chronionych z dokonaniem identyfikacji i analiz wszystkich działań planowanych w obrębie obszarów chronionych. Analizie i ocenie poddana została również spójność projektów IIaPGW z dokumentami strategicznymi i planistycznymi odnoszącymi się do środowiska, obowiązującymi zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym. Zgodnie z przyjętą metodyką ocenę ryzyka wystąpienia oddziaływań skumulowanych przeprowadzono na poziomie strategicznym. Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy ooś, w prognozie zasadne jest odniesienie się do innych dokumentów o charakterze strategicznym z zakresu gospodarki wodnej (np. Planów przeciwdziałania skutkom suszy oraz Planów zarządzania ryzykiem powodziowym) oraz uwzględnienie informacji zawartych w sporządzonych dla nich prognozach. Zgodnie z przywołanym wymogiem w Załączniku C3 oraz rozdziale 6 Prognozy</p>

l.p.	Opinia - treść	Sposób uwzględnienia opinii	Uzasadnienie sposobu uwzględnienia opinii
			<p>odniesiono się do innych dokumentów o charakterze strategicznym z zakresu gospodarki wodnej i uwzględniono informacje zawarte w Prognozach OOŚ, dla których takie zostały wykonane, które następnie posłużyły do identyfikacji ryzyka kumulowania się generowanych przez nie na poziomie strategicznym oddziaływań z oddziaływaniami ocenianego IIaPGW.</p> <p>Analizy możliwej kumulacji oddziaływań inwestycji z załącznika 6 IIaPGW (Wykaz inwestycji i działań), przedstawiono w postaci analizy przestrzennej, jednoznacznie identyfikując na mapie jednolite części wód, w obrębie których do ryzyka takiej kumulacji będzie dochodziło. Ponadto zauważyć należy, zgodnie z art. 51 ust. 2, pkt 2 lit. e ustawy OOŚ identyfikacja skumulowanego charakteru dotyczyć winna jedynie oddziaływań znaczących według definicji z ustawy. Natomiast podkreślić należy, iż w toku przeprowadzonych analiz ocennych, nie zidentyfikowano działań, których oddziaływania w prognozie mogłyby zostać ocenione jako znacząco negatywne na jakikolwiek element środowiska poddawany ocenie w Prognozie (wyniki analiz przedstawiono w rozdziale 5 Prognozy), w tym w szczególności na obszary sieci Natura 2000. W odniesieniu do części uwagi dot. korekty przywołań PZRP dla obszaru dorzecza łąby: zmiana zapisu w Zał C3, że PZRP jest w toku konsultacji społecznych została uwzględniona</p>
10	<p>W prognozie przedstawiono również niespójne wnioski w zakresie możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych w wyniku realizacji założeń IIaPGW. W rozdziale 7 mowa jest o małym prawdopodobieństwie wystąpienia znacząco negatywnego transgranicznego oddziaływania w związku z realizacją zapisów IIaPGW (str. 273), a we wnioskach i rekomendacjach ryzyka wystąpienia takich oddziaływań się nie stwierdza (str. 277). Należy zatem przedstawić jednoznaczne informacje dotyczące możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych w wyniku realizacji założeń projektu IIaPGW oraz uzupełnić odpowiednio argumentację. W tym miejscu należy zaznaczyć, że nie jest właściwe przenoszenie analiz na etap ocen oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć.</p>	Uwzględnienie	<p>Zmieniono zapis w rozdziale 8 wskazując, że oddziaływanie transgraniczne jest mało prawdopodobne. Obecny zapis: "Przeprowadzone na potrzeby niniejszej Prognozy analizy, przy uwzględnieniu poziomu szczegółowości ocenianego dokumentu oraz posiadanej wiedzy nt. rodzaju, charakteru i miejsca koncentracji działań przewidzianych w projekcie IIaPGW pozwoliły na ocenę możliwości wystąpienia znacząco negatywnego transgranicznego oddziaływania w związku z realizacją zapisów IIaPGW jako mało prawdopodobną."</p>
11	<p>Zapisy prognozy zawarte w rozdziale 8.2 dotyczącym działań zapobiegających, ograniczających i kompensujących należy uporządkować i doszczegółowić. Wszystkie tego typu działania należy przedstawić w podziale na etap budowy (realizacji) i eksploatacji (dla lepszej czytelności wskazane jest zastąpienie opisów formą tabelaryczną). Poprawy wymaga również załącznik C4 Wytyczne działania minimalizujące, który zawiera tylko wykaz dokumentów, w których należy szukać bardziej szczegółowych informacji. W rezultacie, wymienione w IIaPGW katalogi i zestawy działań nie mają przypisanych działań minimalizujących.</p>	Wyjaśnienie	<p>W prognozie wskazano, że planowane działania w obrębie dorzecza łąby to przede wszystkim działania nietechniczne. Działania techniczne dotyczą tylko i wyłącznie dwóch przedsięwzięć wskazanych w obecnej wersji projektu VIaKPOŚK. Zaproponowane w rozdziale 8.2 działania eliminujące, łagodzące i kompensujące zostały przedstawione z dwóch powodów: w celu propagowania informacji o wypracowanych w różnych dokumentach zasadach dobrej praktyki (wymienionych w zał C4) oraz w celu ujednolicenia zawartości wszystkich prognoz.</p>

4.2 Opinia Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

PGW WP otrzymało opinię Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu pismem znak ZNS.9022.4.112.2021.DG z dnia 2 listopada 2021 r. Organ pozytywnie zaopiniował projekt IIaPGW pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Organ stwierdza, że ocena oddziaływań realizacji działań ujętych w programie wskazuje na zdecydowanie korzystny ich wpływ na stan środowiska we wszystkich analizowanych elementach. W części przypadków (związanych z etapem realizacji danego przedsięwzięcia) mogą to być krótkoterminowe oddziaływania niekorzystnie. Ostatecznie jednak, w przypadku osiągania zakładanych celów, wskazuje się na przewagę znaczących oddziaływań korzystnie wpływających na funkcjonowanie środowiska i zapewnienie jego odpowiedniej jakości. PGW WP opracowujący projekt dokumentu wziął opinie DPWIS pod uwagę, przed przyjęciem IIaPGW.

5 Informacja, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione zgłoszone uwagi i wnioski

Wyniki przeprowadzenia SOOŚ:

- wszystkie zgłoszone uwagi i wnioski zostały rozpatrzone przez organ opracowujący projekt IIaPGW – PGW WP, sporządzono zestawienie zebranych uwag i wniosków, każda została opatrzona komentarzem w zakresie oceny zasadności i sposobu jej uwzględnienia lub nieuwzględnienia, w przypadku uwag i wniosków częściowo uwzględnionych lub nieuwzględnionych, zostało podane uzasadnienie takiej decyzji.
- zgodnie z art. 55 ustawy ooś, przed przyjęciem dokumentu organ administracji bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz uwagi i wnioski zgłoszone w ramach konsultacji społecznych,
- IIaPGW po przeprowadzonej procedurze SOOŚ zawiera:
 - zmiany wynikające ze zmian prawa oraz istotnych zmian projektu VIaKPOŚK - dokumentu stanowiącego materiał źródłowy,
 - zmiany wynikające z procesu opiniowania i konsultacji społecznych,
 - zmiany katalogu działań krajowych,
- PGW WP przyjmuje IIaPGW, do którego dołącza się załączniki wynikające z SOOŚ:
 - Uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,
 - Pisemne podsumowanie SOOŚ.

6 Informacja na temat postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Przeprowadzone w Prognozie analizy wskazują, że mało prawdopodobne jest wystąpienie znaczącego negatywnego transgranicznego oddziaływania w związku z realizacją IIaPGW, ponieważ zaplanowane działania mają prowadzić do długoterminowej poprawy i ochrony zasobów wodnych oraz wpływać korzystnie na stan środowiska przede wszystkim ekosystemów od wód zależnych. Oczekuje się zatem, że wdrożenie IIaPGW na obszarze dorzecza Łaby będzie miało również pozytywny wpływ na obszary transgraniczne, które zależą od stanu wód. W przypadku działań o charakterze technicznym (inwestycyjnym) tam, gdzie było to możliwe powołano się na dowody wykluczające ewentualność wystąpienia tego typu zagrożenia zidentyfikowaną we wcześniej przeprowadzonych SOOŚ lub na procedury pozwalające na wskazanie takiej ewentualności przed realizacją inwestycji.

Podsumowując, realizacja IIaPGW nie będzie powodować negatywnego oddziaływania o charakterze transgranicznym możliwego do zidentyfikowania na etapie strategicznym, nie stwierdzono podstaw do przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach toczącej się procedury SOOŚ projektu IIaPGW.

7 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Monitoring skutków realizacji postanowień dokumentu IIaPGW na obszarze dorzecza Łaby jest integralną częścią opracowania IIaPGW na obszarze dorzecza Łaby (Rozdział 5 Monitoring wód) oraz jest także przedmiotem odrębnego opracowania dla PGW WP pt. „Metodyka prowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentów IIaPGW” (sierpień 2021 r.), która stanowiła jeden z elementów uwzględnianych w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu IIaPGW na obszarze dorzecza Łaby (zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1c ustawy o.o.ś.) i została opracowana przed rozpoczęciem konsultacji społecznych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Postanowienia IIaPGW to przede wszystkim zestawy działań zaplanowane w celu poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych, podziemnych oraz ekosystemów od wód zależnych oraz ustalenia IIaPGW dotyczące celów środowiskowych dla każdej jcw.

Monitorowanie skutków realizacji IIaPGW oraz weryfikowanie postępów jego wdrażania stanowi zasadniczy element kontroli osiągnięcia celów środowiskowe ustalonych dla poszczególnych jednolitych części wód oraz dla obszarów chronionych, także przy uwzględnieniu odstępstw od ich realizacji, zastosowanych na podstawie art. 4 RDW.

Kontrola realizacji postanowień IIaPGW odbywać się powinna na dwóch płaszczyznach:

- kontroli efektów środowiskowych zaproponowanych działań poprzez monitorowanie wód oraz obszarów chronionych, w celu stwierdzenia czy osiągnięte zostały cele środowiskowe umożliwiające poprawę lub utrzymanie dobrego stanu wód oraz obszarów chronionych;
- kontroli realizacji/stopnia wdrożenia zaplanowanych działań - realizowanej poprzez raportowanie przez jednostki odpowiedzialne za sprawozdawczość, wskazane w IIaPGW.

Oba wyżej wymienione elementy reguluje RDW oraz polskie prawodawstwo transponujące zapisy dyrektywy, tj. ustawa prawo wodne oraz akty wykonawcze do niej.

Monitoring wód prowadzony jest zgodnie z ustaleniami RDW i RDSM - jest on częścią monitoringu prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). W zależności od badanego elementu oceny wód odpowiadają za niego różne instytucje; są to: Główny Inspektor Ochrony Środowiska, państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna, państwowa służba hydrogeologiczna (PIG-PIB). Główny Inspektor Ochrony Środowiska na podstawie wyników badań i obserwacji dokonuje oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla obszaru województwa, z uwzględnieniem wód przejściowych i wód przybrzeżnych, a także oceny stanu wód na obszarach dorzeczy.

IlaPGW ma na celu poprawę stanu środowiska wód i ekosystemów od wód zależnych, a jego realizacja będzie w przewadze pozytywnie wpływała na elementy środowiska, w tym na zdrowie i jakość życia ludzi. W Prognozie nie zidentyfikowano ryzyka wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań, a negatywne oddziaływania będą dotyczyły fazy realizacji inwestycji - będą chwilowe lub krótkoterminowe. IlaPGW nie wskazuje ram realizacji planowanych działań, a wyznacza kierunki niezbędnych do podjęcia działań dla osiągnięcia celów środowiskowych jcw. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko będą realizowane zgodnie z warunkami określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wnioski z Prognozy nie wskazują na potrzebę rozszerzenia lub zmiany zakresu monitoringu realizacji działań zawartego w IlaPGW oraz na zagadnienia organizacyjno-prawne dotyczące podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań ujętych w IlaPGW oraz sprawozdawczość w zakresie postępów ich wdrażania.

W wyniku uzyskanych opinii organów administracji oraz zgłoszonych uwag i wniosków dotyczących m.in. monitoringu ponownie przeanalizowano w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko te zagadnienia i nie stwierdzono konieczności zmian zakresu monitoringu.

Monitoring wód

Zgodnie z art. 349 ustawy prawo wodne monitoring wód ma na celu pozyskanie informacji o:

- stanie wód powierzchniowych i podziemnych oraz o stanie wód obszarów chronionych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych;
- stanie środowiska wód morskich na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych dla wód morskich, a także bieżącej oceny stanu środowiska wód morskich.

Monitoring wód prowadzony jest zgodnie z ustaleniami RDW i RDSM oraz jest częścią monitoringu prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). W zależności od badanego elementu wód, różne instytucje odpowiadają za jego prowadzenie:

- Główny Inspektor Ochrony Środowiska¹ odpowiada za:
 - prowadzenie badań wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz chemicznych, w tym substancji priorytetowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 114 (zgodnie z art. 349 ust. 3 ustawy prawo wodne),
 - prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych (zgodnie z art. 349 ust. 5 ustawy prawo wodne),
 - wykonanie badań osadów dennych rzek i jezior na potrzeby klasyfikacji stanu chemicznego wód powierzchniowych (zgodnie z art. 349 ust. 6 ustawy prawo wodne),
 - wykonanie badań bioakumulacji substancji priorytetowych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 114, na potrzeby klasyfikacji stanu chemicznego wód powierzchniowych, oraz badania stanu ichtiofauny na potrzeby klasyfikacji stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego, a dodatkowo, jeżeli jest to uzasadnione specyfiką badań, wykonuje badania i obserwacje, o których mowa w art. 349 ust. 3, 5 i 6 ustawy prawo wodne (zgodnie z art. 349 ust. 7 ustawy prawo wodne).
- Państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna odpowiada za prowadzenie badań wód powierzchniowych w zakresie elementów hydrologicznych i morfologicznych oraz przekazuje wyniki tych badań ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej, PGW WP, właściwemu organowi IOŚ, właściwym organom ochrony przyrody, a także wszystkim podmiotom wykonującym na zamówienie tych organów i podmiotów prace na potrzeby opracowania oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych określonych w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w art. 61, ustawy prawo wodne, oceny stanu wód powierzchniowych, oceny stanu wód podziemnych oraz oceny stanu wód obszarów chronionych (zgodnie z art. 349 ust. 4 ustawy prawo wodne).
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PIG-PIB) wykonuje badania i ocenia stan wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych; w uzasadnionych przypadkach właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska wykonuje uzupełniające badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych (zgodnie z art. 349 ust. 8 ustawy prawo wodne).
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska na podstawie wyników badań i obserwacji, o których mowa powyżej dokonuje oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla obszaru województwa, z uwzględnieniem wód przejściowych i wód przybrzeżnych.

W myśl rozporządzenia w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych monitoring jcwp należy prowadzić w taki sposób, by możliwe było:

- zakwalifikowanie jcwp do jednej z pięciu klas jakości wód;

¹ Za wdrażanie PMŚ od 1 stycznia 2019 r. jest odpowiedzialny wyłącznie GIOŚ (art. 4a ust. 1a ustawy z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska; Dz.U. z 1991 roku nr 77 poz. 335 ze zm.).

- uzyskanie spójnego i kompletnego obrazu stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego w każdym obszarze dorzecza;
- ocenienie stanu jcwp w każdym obszarze dorzecza;
- ilościowe ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności elementów jakości oraz parametrów wskaźnikowych dla elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych.

Powyższe założenia są realizowane poprzez prowadzenie pomiarów poziomu i objętości lub natężenia przepływu wód w zakresie stosownym dla stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego lub stanu chemicznego oraz poprzez prowadzenie badań grup wskaźników lub poszczególnych wskaźników jakości wód.

W ramach PMŚ prowadzi się:

- monitoring diagnostyczny - ustalany na podstawie dokumentacji planistycznych;
- monitoring operacyjny - ustalany na podstawie dokumentacji planistycznych lub wyników monitoringu diagnostycznego;
- monitoring badawczy;
- monitoring obszarów chronionych.

Rodzaj prowadzonego monitoringu uzależniony jest od złożoności zidentyfikowanych problemów danej jcwp (presji). Na potrzeby analiz monitoringowych wykorzystywane są punkty pomiarowo-kontrolne (ppk) projektowane w ramach PMŚ jako reprezentatywne dla danej jcw. Ustalona przez PMŚ sieć monitoringowa stanowić będzie źródło danych pozyskiwanych w ciągu całego IV cyklu planistycznego dla danej jcw. Przy wskazywaniu reprezentatywnych ppk uwzględniane są aktualne wykazy jcwp oraz obszarów chronionych.

Zasady organizacji i funkcjonowania PMŚ prezentowane są w wieloletnim strategicznym programie opracowywanym przez GIOŚ i zatwierdzanym przez ministra właściwego ds. klimatu. Program ten jest wypełnieniem przepisu art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy o IOŚ. Programy PMŚ były uchwalane od 1991 r. na okresy trzyletnie. Ostatni trzyletni program obejmował lata 2013-2015. Aktualny program PMŚ obowiązuje na lata 2020-2025 i zastępuje program PMŚ na lata 2016-2020.

W rozdziale 5 projektu IIaPGW przedstawiono obszerną informację o zasadach projektowania monitoringu i wykonywania oceny stanu wód, bazując na stanie prawnym obowiązującym na koniec cyklu planistycznego 2016-2021 wraz ze wskazaniem zmian prawnych w tym okresie oraz syntetycznym opisem projektu sieci monitoringu na lata 2022-2027, który ostatecznie zatwierdzany będzie zgodnie z zasadami PMŚ. Dodatkowo rozdział 15 IIaPGW wskazuje informacje dotyczące częstotliwości prowadzenia monitoringu substancji priorytetowych określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 350 ust. 1 ustawy prawo wodne. Nie zostały zidentyfikowane konieczne do uwzględnienia inne niż wskazane w rozporządzeniu w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych zasady, częstotliwość oraz kryteria zmiany częstotliwości monitoringu.

Dążąc do zapewnienia możliwie pełnego obrazu stanu jcw dokonywane są zmiany w zakresie zarówno liczby jcw monitorowanych, jak również zakresu prowadzonego monitoringu. Na cykl planistyczny objęty projektem IIaPGW tj. 2022-2027, planowane jest zwiększenie liczby punktów pomiarowo-kontrolnych w obrębie obszaru dorzecza Łaby co umożliwi zbadanie rzeczywistego wpływu skutków środowiskowych wdrażania zestawów działań ukierunkowanych na osiągnięcie celów środowiskowych. W trakcie sześcioletniego cyklu planistycznego szczegółowe informacje dotyczące aktualnych wyników badań monitoringowych publikowane są w ramach PMŚ i dostępne dla zainteresowanych. GIOŚ dokonuje również ocen stanu jcw, które wykorzystywane m.in. na potrzeby przeprowadzenia, w ramach każdej aktualizacji PGW, oceny stopnia spełnienia celów środowiskowych jcw oraz postępu w ich osiąganiu. Każda aktualizacja planów gospodarowania wodami prezentuje informacje o dokonanych zmianach, aktualizacjach w stosunku do treści prezentowanych w dokumencie wyjściowym (aPGW). Cykl planistyczny 2016-2021 stanowił okres wprowadzenia szeregu zmian mających istotny wpływ na treść IIaPGW, uwarunkowania, jak również podstawowe elementy planistyki gospodarowania wodami tj. wykazy jcw. IIaPGW prezentuje wyniki dokonanej weryfikacji i aktualizacji układu planistycznego tj. nowy wykaz jcwp (po weryfikacji i aktualizacji granic zlewni), jcwpd (m.in. odniesienie jcwpd do granic obszarów dorzeczy) i zmiany rejestru obszarów chronionych. Wprowadzone zmiany mają istotne znaczenie między innymi również dla dokonywanej w ramach każdej aktualizacji PGW oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych. Ocena ta stanowi element podsumowujący efekt realizacji ustaleń aPGW dając obraz osiągniętych rezultatów w postaci jcw z potwierdzonych osiągniętym celem środowiskowym.

Kolejnym elementem jest przeprowadzana ocena postępu w osiąganiu celów środowiskowych będącego procesem kontynuowanym w każdej kolejnej aktualizacji planów gospodarowania wodami. Dla zachowania ciągłości procesu w IIaPGW przedstawiono oceny postępu zarówno w odniesieniu do układu jednostek planistycznych obowiązującego w aPGW (2016-2021) - jako element sprawozdawczy dla zakończonego cyklu planistycznego, ale również dla nowego, układu jednostek planistycznych (IIaPGW) co umożliwi ocenę postępu w osiąganiu celów w kolejnej aktualizacji planów gospodarowania wodami.

Ze względu na charakter ocenianego dokumentu, nastawionego na poprawę stanu środowiska wód i ekosystemów od wód zależnych, w kontekście prognozowanych oddziaływań na inne komponenty środowiska niż wody, zaprezentowanych w rozdziałach 5-7 niniejszej Prognozy, należy przyjąć, że wdrożenie ustaleń IIaPGW będzie generalnie pozytywnie wpływać na inne komponenty środowiska, w tym na zdrowie i jakość życia ludzi.

W Prognozie nie zidentyfikowano ryzyka wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań, w tym takich które wymagałyby zastosowania indywidualnych środków minimalizujących, czy działań kompensacyjnych - wymagających kontroli na etapie ich wdrażania. Nieliczne zidentyfikowane potencjalnie negatywne oddziaływania dotyczą działań technicznych z obszaru gospodarki komunalnej (modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji w aglomeracji Kudowa Zdrój) mają charakter krótkoterminowy (związany z fazą budowy) i/lub lokalny.

Możliwości oraz warunki realizacji przedsięwzięć należących do grupy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem będą każdorazowo

nakładane po przeprowadzeniu procedury wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na etapie indywidualnych ocen oddziaływania na środowisko, bazujących na zdecydowanie bardziej szczegółowych (aniżeli ma to miejsce w niniejszej Prognozie) danych dotyczących lokalizacji, charakteru, zakresu oraz sposobu realizacji danego przedsięwzięcia, określany będzie wpływ planowanej inwestycji na środowisko oraz formułowane wnioski m.in. w zakresie elementów stanu środowiska wymagających kontroli. IIaPGW nie wskazuje ram realizacji planowanych działań a wyznacza kierunki niezbędnych do podjęcia działań dla osiągnięcia celów środowiskowych jcw tj. osiągnięcie dobrego stanu albo jego utrzymanie w przypadku jcw które ten stan osiągnęły.

Tym samym na poziomie dokumentu IIaPGW, nie stwierdza się konieczności rozszerzenia zakresu monitorowanych elementów poza zakres opisanych powyżej elementów monitoringu wód i obszarów chronionych.

Prowadzony monitoring PMS i wykonywane na jego podstawie analizy i oceny wskazujące m.in. osiągnięcie celów środowiskowych to elementy pozwalające na uzyskanie informacji dotyczących efektów wdrożenia ustaleń planów gospodarowania wodami.

Wśród ustaleń IIaPGW na szczególną uwagę zasługują ustalenia celów środowiskowych z odstępstwem z art. 4 ust 7 RDW, tj. jcw w przypadku których pogorszenie stanu wód lub uniemożliwienie osiągnięcia celów środowiskowych jest wynikiem dokonywanych nowych zmian w charakterystyce fizycznej jcwp, zmian poziomu jcwpd lub nowych zrównoważonych form działalności gospodarczej człowieka, a więc realizacją inwestycji/projektów o potwierdzonym w toku prowadzonych postępowań administracyjnych negatywnym oddziaływaniu na cele środowiskowe jcw. Zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w Polsce od 1 stycznia 2018 r., wydanie zgody wodnoprawnej lub decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest możliwe nawet w przypadku, gdy dane przedsięwzięcie pogarsza stan wód lub uniemożliwia osiągnięcie celu środowiskowego jcw - pod warunkiem, że spełnione są przesłanki wskazane w art. 68 pkt. 1, 3 i 4 ustawy prawo wodne. Natomiast element PGW stanowi wykaz tych planowanych inwestycji lub działań mogących wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych (Wykaz Inwestycji i Działań - załącznik nr 6) (art. 323 oraz art. 318 ust. 1 pkt 22 ustawy prawo wodne). Każda z inwestycji uwzględniona w Wykazie Inwestycji i Działań poddawana jest szczegółowym analizom na etapie przeprowadzanych postępowań administracyjnych (poza zakresem IIaPGW) w ramach, których doprecyzowane są warunki realizacji danego przedsięwzięcia wraz z określeniem sposobów monitoringu realizacji tych inwestycji.

Proponuje się uwzględnienie w ramach projektowanej sieci monitoringu zapewnienia możliwości pozyskania danych monitoringowych dla jcw z ustanowionymi odstępstwami z art. 4. RDW dla potwierdzenia zmian zachodzących w tych jcw wraz z rzeczywistym oddziaływaniem realizowanych inwestycji o potwierdzonym potencjalnym negatywnym oddziaływaniu na cele środowiskowe jcw (Wykaz inwestycji i działań).

Monitoring obszarów chronionych

Ocenę realizacji celów (wodno)środowiskowych w zakresie obszarów chronionych realizują jednostki pełniące nadzór nad danym obszarem, wykorzystując dostępne dane w postaci planów ochrony, planów zadań ochronnych, wyników PMS w zakresie siedlisk przyrodniczych i gatunków wymienionych

w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej, a także danych literaturowych oraz innych opracowań i ekspertyz.

Plany ochrony i plany zadań ochronnych

Zgodnie z art. 18 ustawy o ochronie przyrody dla parków narodowych, rezerwatów przyrody oraz parków krajobrazowych sporządza się plany ochrony. Kluczowym ich elementem jest charakterystyka i ocena stanu przyrody, która wraz z identyfikacją zagrożeń stanowi podstawę do opracowania działań ochronnych, w tym działań mających na celu realizację celów (wodno)środowiskowych obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. W przypadku obszarów Natura 2000, zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie przyrody sporządza się plan zadań ochronnych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (obejmuje on m.in. zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, ocenę ich stanu w oparciu o parametry wykorzystywane w monitoringu przyrody realizowanym w ramach PMŚ, ustalenie celów działań ochronnych oraz ustalenie działań ochronnych, w tym wskazanie działań zapewniających monitoring osiągnięcia celów, w celów tym (wodno)środowiskowych obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.

Plany ochrony sporządzane są na okres 20 lat, plany zadań ochronnych natomiast - 10 lat.

Monitoring przyrody w ramach PMŚ

Zgodnie z art. 112 ustawy o ochronie przyrody, implementującej zapisy Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej) oraz Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (tzw. Dyrektywy Ptasiej) do obowiązków Państwowego Monitoringu Środowiska należy prowadzenie monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Poza siecią Natura 2000 w monitoringu przyrody uwzględniono również obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie wyznaczone na podstawie RDW.

Podobnie jak w przypadku monitoringu wód, w zakresie przyrody zasady organizacji i funkcjonowania PMŚ prezentowane są w wieloletnim strategicznym programie opracowywanym przez GIOŚ i zatwierdzanym przez ministra właściwego ds. klimatu. Program ten jest wypełnieniem przepisu art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Programy PMŚ były uchwalane od 1991 r. na okresy trzyletnie. Ostatni trzyletni program obejmował lata 2013-2015. Aktualny program PMŚ obowiązuje na lata 2020-2025 i zastępuje program PMŚ na lata 2016-2020.

Monitoring obejmuje m.in.:

- Monitoring ptaków - Monitoring Ptaków Polski (MPP) obejmuje monitoring gatunków lęgowych, przelotnych oraz zimujących. Jego celem jest zapewnienie informacji o stanie populacji wybranych gatunków ptaków w Polsce dla potrzeb oceny skuteczności metod ochronnych, jak również zgromadzenie danych niezbędnych do wypełnienia obowiązków sprawozdawczych wynikających

z Dyrektywy Ptasiej. Monitoring opiera się na metodykach dostosowanych do specyfiki monitorowanej grupy lub gatunku.

- Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych - obejmuje siedliska przyrodnicze i gatunki wymienione w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej, a także rzadkie lub szczególnie narażone na wyginięcie w skali kraju gatunki roślin. Ma na celu określenie stanu zachowania monitorowanych typów siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt i gatunków roślin w skali w regionów biogeograficznych: morskiego, alpejskiego i kontynentalnego. Podobnie jak w przypadku monitoringu ptaków opiera się na metodykach dostosowanych do specyfiki monitorowanego siedliska lub gatunku. Wyniki wykorzystywane są w zarządzaniu obszarami Natura 2000 oraz do oceny skuteczności działań ochronnych.

Poszczególne elementy przyrody, w tym monitoring ptaków, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków monitorowane są w cyklach niezależnych od cyklu planistycznego planów gospodarowania wodami.

Monitorowanie realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami

Monitorowanie realizacji działań ujętych w IIaPGW regulują zapisy art. 328 ustawy prawo wodne. Zgodnie z cytowanym artykułem Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej jest odpowiedzialny za monitorowanie realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami. W tym celu:

- Wody Polskie;
- wojewodowie;
- marszałkowie województw;
- wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast;

w zakresie swojej właściwości, sporządzają roczne sprawozdania z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami i przekazują ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej w terminie do dnia 28 lutego roku następnego.

Natomiast sposób sprawozdawania reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie zakresu informacji z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i programie ochrony wód morskich (Dz.U. z 2018 r. poz. 2390).

W załączniku 1 do ww. rozporządzenia przedstawiono zakres informacji przekazywanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, wojewodów, marszałków województw, wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast i dyrektorów urzędów morskich w rocznych sprawozdaniach z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

Są to:

- ogólne informacje dotyczące podmiotu odpowiedzialnego za realizację działania
- informacje dotyczące działania:
 - Obszar dorzecza, którego dotyczy działanie;

- Nazwa jednolitej/ych części wód objętej/ych działaniem;
- Kod jednolitej/ych części wód objętej/ych działaniem;
- Lokalizacja działania, a w przypadku działania o charakterze punktowym - współrzędne geograficzne w układzie WGS84;
- Kategoria działania;
- Grupa działania;
- Nazwa działania;
- Rodzaj działania (podstawowe/uzupełniające);
- Opis działania;
- Wskaźnik stopnia realizacji działania;
- Planowany koszt realizacji działania (w zł);
- Całkowity koszt realizacji działania według stanu faktycznego w podziale na lata realizacji działania (w zł);
- Harmonogram realizacji działania według planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;
- Źródło finansowania działania (środki krajowe/środki europejskie, w tym nazwa programu, jeżeli dotyczy/inne środki - podać jakie);
- Kwota dofinansowania realizacji działania ze środków europejskich w podziale na lata realizacji działania;
- Status realizacji działania według stanu na dzień 31 grudnia roku, którego dotyczy sprawozdanie (nierozpoczęte, w trakcie przygotowania, w trakcie realizacji, zakończone);
- Informacja czy realizacja działania jest zgodna z harmonogramem realizacji działania;
- Informacja, czy występują opóźnienia w realizacji działania;
- Informacja o przyczynach opóźnień (finansowe/organizacyjne/legislacyjne/inne przyczyny - podać jakie);
- Informacja o podjętych działaniach zaradczych.
- status realizacji działania:
 - Zaawansowanie prac w stosunku do harmonogramu realizacji działania (w %);
 - Data rozpoczęcia realizacji działania;
 - Termin zakończenia/przewidywany termin zakończenia realizacji działania;
 - Opis stanu realizacji działania według stanu na dzień 31 grudnia roku, którego dotyczy sprawozdanie;

○ Dodatkowe uwagi.

Coroczne sprawozdania z wykonanych działań zawartych w IIaPGW stanowić będą podstawę do zweryfikowania stopnia realizacji IIaPGW, w powiązaniu z wynikami monitoringu prowadzonego w ramach PMŚ.

Weryfikacja realizacji niniejszej Prognozy nastąpi również w trakcie przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej i opracowania innych dokumentacji planistycznych sporządzanych na potrzeby kolejnej aktualizacji Planu dla każdego obszaru dorzecza.

Prognoza oraz wnioski płynące z przeprowadzonych na potrzeby jej opracowania analiz ocennych pozostają bez wpływu na zakres monitoringu realizacji działań zawartego w projekcie IIaPGW.

W zestawach działań stanowiących załącznik do IIaPGW dla każdego działania określony został zakres rzeczowy, wskaźnik oceny postępu we wdrażaniu oraz skuteczności wdrożenia, które stanowią podstawowe informacje niezbędne w procesie monitorowania statusu wdrożenia postanowień IIaPGW. Załącznik 5 do projektu IIaPGW określa m.in. harmonogram realizacji poszczególnych działań jak również jednostki odpowiedzialne za wdrożenie oraz sprawozdawczość.

Z uwagi na to, iż w Prognozie nie stwierdzono konieczności/zasadności proponowania rozwiązań alternatywnych w stosunku do tych zaproponowanych w projekcie IIaPGW (uzasadnienie znajduje się w rozdziale 8.3 Prognozy) nie zmienia się katalog działań ani zbudowane na jego podstawie zestawy działań dla poszczególnych kategorii wód, tym samym nie zmienia się zakres rzeczowy potwierdzający status ich realizacji. Prognoza i wnioski z niej płynące nie mają również wpływu na zagadnienia organizacyjno-prawne dotyczące podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań ujętych w dokumencie IIaPGW oraz sprawozdawczość w zakresie postępów ich wdrażania.